

Parlamentarlere ögütler

Mehmet Akşit

Hollanda parlamentosunun Den Haag’da olduğunu hemen hemen herkes bilir de parlamento binasının bodrumunda binlerce farenin yaşadığını kimse bilmez. Bu fare kolonisi, kral Hendrik idaresinde yıllardır mutlu bir şekilde yaşamını sürdürmekteymiş. Ne yazık ki kral Hendrik oldukça yaşlı bir fareymiş. Sağ iken tahtını dört çocuğundan birisine bırakmanın en uygun çözüm olduğunu kendisi de biliyormuş ama hangisine, bir türlü karar veremiyormuş. Bir gün kral çocuklarını bir araya toplayarak: “Çocuklarım, artık ben yaşlandım. İçinizden birinin tahtı devralma zamanı geldi. Size üç ay süre tanıyorum. Gidin, tüm ülkeyi gezin, dolaşın. Üç ay sonunda kim bana en yararlı öğüdü verirse tahtı ona bırakacağım” demiş. Bu söz üzerine kralın dört çocuğu heyecanla dört bir tarafa dağılarak en iyi öğüdün izini aramaya başlamışlar.

Tam üç ay sonra kral çocuklarını bir araya toplamış. Sözü önce kralın en büyük oğlu prens Johan almış: “Babacığım, şey yani kral hazretleri, eminim en iyi öğüdü ben vereceğim”. Kral kulaklarını dikerek: “Oğlum söyle, nerelerdeydin?”. “Sizden ayrıldıktan sonra ilk işim yukarı kata çıkarak parlamenterlerin arasına karışmak oldu. Bir fırsatını bulup önümden geçen bir hanımın çantasının içine atlardım. Üç ay, hanım nerede ben orada diyar diyar dolaştım”. Kral sabırsız bir şekilde: “peki öğüdün nedir oğlum?” diye sormuş. Prens Johan göğsünü gererek:

“Duymak istediklerini değil istemeden duyduklarını dinle”.

Kral: “çok güzel bir öğüt bu oğlum, biraz açar mısın?”. “Kısa bir süre sonra anladım ki çantasında yaşadığım hanım, azınlıklarla ilgileniyor. İlk önceleri, azınlıklara yardımcı olmak için devlet desteğinde birçok dernek ve vakfın olduğunu ve belediyelerin

azınlıklara bütçe ayırdığını duyunca çok sevindim. Ancak kısa zamanda anladım ki bu kuruluşlardan bazıları zamanla kendi varlıklarını sürdürme telaşına düşmüşler. İdareciler ne duymak isterlerse onu söyler olmuşlar. Bence bu durumdan idareciler gayet memnun çünkü gerçeği değil duymak istediklerini duyuyorlar. Ancak sorunlar çözülmeyen ortada kalıyor tabii”.

Kral, Johan’dan iki yaş küçük olan prenses Isabella’ya dönerek: “Senin öğüdün nedir kızım?” diye sormuş. Prens Isabella:

“Sana menfaat sağlayanları değil senden menfaat bekleyenleri kolla”.

Kral bu sözler üzerine gözlerini açarak: “Ne güzel sözler bunlar kızım, ne demek istediğini bize açıklar mısınız?”. “Babacığım, ben de ağabeyim gibi hemen yukarıya koştum. Önüme çıkan ilk beyin cebine gizlice süzıldüm. Zamanla gördüm ki beyde sürekli bir huzursuzluk var. Parlamenterlerin kaygan bir zeminde yürüdüklerini, kendisinin dört yıl sonra büyük bir ihtimalle işsiz kalacağını sık sık söyleyip duruyordu. Ne olur ne olmaz belki ileride seçilemezsem bunlar beni kollarlar diyerek bazı iş çevreleri ile sürekli dirsek teması halindeydi. Gerektiğinde parlamentoda onların borazanlığını yapıyordu. Belki yanlışmış olabilirim diyerek cepten cebe dolaştım. Anladım ki aynı sıkıntıyı paylaşan birçok parlamenter var. Ne yazık ki ekonomik gücü olmayan geniş bir halk tabakasının, örneğin azınlıkların haklarını samimi bir şekilde savunacak çok az parlamentere rastladım.

Daha sonra sözü Isabella’dan iki yaş küçük olan prens Floris almış:

“Mesleğinde överek ve söverek değil bilerek ve severek yüksel”.

Kral gülümseyerek: “Çok ilgi çekici, söyle bakalım oğlum senin ilham kaynağın nedir?” diye sormuş. Prens Floris: “Ben önce bir

hanım parlamenterin yakasının altına gizlendim. Onunla birçok toplantıya katıldım. Hanım çok hırslı bir insandı. Parti toplantılarında hep kendini göstermek için çırpınıyordu. Ancak doğru dürüst bir fikir ortaya atmadığı için toplantılarda onu hemen susturuyorlardı. Hanım ne yapsın, gazetecilerle ilişkiye geçti. İlk röportajında halkın azınlıklara karşı ön yargısını çok iyi kullanarak Hollandalıları överek azınlıklara bol bol sövdü. Bir ilgi gördü, bir ilgi gördü sormayın. Hanım böylece överek ve söverek hızla mesleğinde yükselmeye başladı. Üstelik kısa sürede ortalıkta hanımı taklit eden birçok parlamenter türedi.

Son sözü kralın en küçük kızı Catharina almış:

“Çoğunluğun istediğine göre değil bilimin ve kalbin isteğine göre hükmet”.

Bu sözleri duyan kral çok duygulanmış, yerinden koşarak kızını kucaklamış. Catherina söze devam etmiş: “Yukarı çıktığım ilk günlerde seçim daha yeni yapılmıştı. Parlamenterler yerlerini yeni yeni alıyorlardı. Yapılan seçimler ortalığı alt üst etmişti. Bütün parlamenterlerde, prensip sahibi olmak önemli ama seçim kazanmak daha önemli, der gibi bir hava vardı. İnanır mısınız babacığım ben yukarılarda çok dolaştım. Kimi zaman şapka içlerinde, kimi zamanda masa altlarında saklanarak konuşulanları dinledim. Zaman zaman kütüphaneye giderek kitapları karıştırdım. Zamanla anladım ki, seçim kaybetme korkusu sanki parlamenterleri bilim ve kalbin yolundan saptırmıştı. İspatlanmamış bir takım fikirleri ileri sürmek moda olmuştu”. Kral merakla: “Örnek verebilir misin kızım?”. Catherina: “Hem de birçok örnek verebilirim. Örneğin tutturmuşlar Hollanda kültürü Hıristiyan, Yahudi ve Hümanizmden geliyor diye. Ben bunu duyunca içimden sizin bu söylediklerinize fareler bile güler demek gelmişti. Bilim adamları Avrupa uygarlığının geniş ölçüde haçlı seferleri ile doğudan, Endülüs devletleri aracılığıyla Müslümanlardan, devlet ve askeri yapısının Osmanlılardan esinlendiğini defalarca yazmışlar [1, 2, 3].

Ayrıca, Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam arasındaki yakınlığı [3, 4] bilmiyorlar mı sanki? Diğer bir komiklik de azınlıkların ana dillerini öğrenmeleri Hollandacayı öğrenmelerini engeller savı. Bu konuda hiçbir bilimsel bulgu olmadığı gibi aksine ana dilin önemini gösteren çalışmalar varken [5] hala ısrar ediyorlar. Kısacası seçim kaybetme korkusu ile bilimin değil çoğunluğun isteklerine teslim olmuşlar. Ayrıca, insanlara saygı duygusunu sanki kalplerinden silip atarak azınlıklara kaba saba konuşmayı bir hüner zannetmişler”.

Kral Hendrik bu sözler üzerine ayağa kalkarak çocuklarına seslenmiş: “Çocuklarım, insanlık dünyası için en uygun yönetim tarzı demokrasidir. Ancak demokrasilerin yürümesi için parlamenterlerin belirli ahlak kurallarına uyması gerekir. Sizin öğütleriniz bu kuralların temelini oluşturuyor. Aslında her parlamenterin sizin öğütlerinizi ezbere bilmesi gerekir diye düşünüyorum. Haydi, şimdi bildiklerinizi karşılaştığınız herkese öğretininiz”. Sonra ne mi olmuş? Kral Hendrik çocukları arasında bir seçim yapamadığı için hükmetmeğe devam etmiş. Onlar bulmuş doğru yolu, darısı bizim parlamenterlerin başına!

Kaynaklar

1. Turner, H. R. Science in Medieval Islam, University of Texas Press. 1995. ISBN 0-292-78147-4.
2. Theunissen, H., Abelman, A., Meulenkamp, W. Topkapi & Turkomanie Turks-Nederlandse Ontmoetingen sinds 1600, De Bataafsche Leuw, Amsterdam. 1989. ISBN 90-67072419
3. Menocal, M. R. The Ornament of the World: How Muslims, Jews and Christians Created a Culture of Tolerance in Medieval Spain ISBN 0-316566888.
4. Armstrong, K. Een Geschiedenis van God. Anthos Baarn/Ronald Cohen, 1995, ISBN 90-41402780
5. Het Multiculturele Voordeel. http://turkce-icin-el-ele.nl/medyadan.php?action=showMediaArticle&ma_id=6

Prof. Dr. Ir. Mehmet Akşit

Dagstuhl – Enschede, 29 Şubat – 10 Mart, 2004

© 2004-2005 Mehmet Akşit. Bu yazılar ancak ticari olmamak koşulu ile kullanılabilir.